

NOTATKA / NOTE

**Obserwacja żerowania *Cetonia aurata aurata* (LINNAEUS, 1758)
(Coleoptera: Scarabaeidae)
na owocnikach grzyba *Phallus impudicus* L. (Phallales: Phallaceae)**

Observation of the foraging of *Cetonia aurata aurata* (LINNAEUS, 1758) (Coleoptera: Scarabaeidae)
on fruiting bodies of the fungus *Phallus impudicus* L. (Phallales: Phallaceae)

Marek BUNALSKI

Katedra Entomologii i Ochrony Środowiska, Wydział Rolnictwa, Ogrodnictwa i Bioinżynierii UP,
ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań, e-mail: marek.bunalski@up.poznan.pl, ORCID: 0000-0001-6969-7625

KEY WORDS: beetles, rose chafer, fungi, common stinkhorn.

ABSTRACT. The observation concerning the foraging of *Cetonia aurata aurata* (L.) on the fruiting bodies of *Phallus impudicus* L. has been presented. The beetle was flying between the fungi positioned a few metres apart from one another and foraged in their upper parts. On one of the fungi, it was accompanied by the specimens of *Pyrrhocoris apterus* (L.) (Heteroptera: Pyrrhocoridae).

Kruszczyca złotawka – *Cetonia aurata* (L.) jest jednym z czterech gatunków z rodzaju *Cetonia* występujących w Europie (BARAUD 1992) i jedynym przedstawicielem tego rodzaju stwierdzonym na terenie Polski (STEBNICKA 1978, BURAKOWSKI i in. 1983). Areal jej występowania obejmuje niemal całą Europę, sięgając na północy do 63°N (HORION 1958). W Azji dochodzi na północy do Tomsku i północnych wybrzeży Bajkału, na wschodzie do północno-zachodnich Chin i Mongolii, a na południu do południowych wybrzeży Morza Kaspijskiego, Iranu, Syrii i Azji Mniejszej (MEDVEDEV 1964). Na tym rozległym obszarze tworzy liczne formy i podgatunki, którym nadawana jest różna ranga systematyczna (BARAUD 1992, BEZDEK 2016).

W Polsce kruszczyca złotawka jest reprezentowana przez podgatunek *Cetonia aurata aurata* (L.), będąc najszerzej rozprzestrzenionym i najczęściej obserwowanym przedstawicielem podrodziny Cetoninae. Większość krajowych obserwacji pochodzi z maja, czerwca i lipca, choć pojedyncze osobniki spotykane bywają do września (BUNALSKI i in. 2015). Postacie dorosłe pojawiają się w różnych biotopach otwartych oraz w parkach, ogrodach, na polanach i duktach leśnych, gdzie żerują na kwiatach różnych roślin, głównie bylin i krzewów. HORION (1958) podaje, że najczęściej odwiedzanymi krzewami są gatunki z rodzajów: bez (*Sambucus*), głóg

(*Crataegus*), dereń (*Cornus*), tawuła (*Spiraea*) i róża (*Rosa*). Lista roślin, na których obserwowano kruszczyce jest jednak znacznie dłuższa i należałoby ją uzupełnić przynajmniej o czeremchę (*Prunus*), lilak (*Syringa*) oraz szereg bylin kwitnących na przełomie wiosny i lata. W drugiej części lata obserwo wałem pojedyncze osobniki żerujące na owocach wcześniej dojrzewających odmian jabłoni i śliw. Larwy kruszczyce rozwijają się w humusie, pod rozkładającym się i przegrzybiałym drewnem oraz w wilgotnym murszu drzew. Od tego obrazu odbiega jednak prezentowana poniżej obserwacja.

W trakcie prac monitoringowych prowadzonych 6 czerwca 2021 roku w obszarze NATURA 2000 „Dębowa Góra” (UTM: XU48) obserwo wałem w jego sąsiedztwie imago *Cetonia aurata* (L.) żerujące na owocnikach sromotnika wstydliwego, *Phallus impudicus* L. Chrząszcz przelatował pomiędzy grzybami oddalonymi od siebie o kilka metrów i żerował na ich górnych partiach (ryc. 1). Na jednym z grzybów towarzyszyły mu dwa kowale bezskrzydłe, *Pyrrhocoris apterus* (LINNAEUS, 1758) (Heteroptera: Pyrrhocoridae). Stanowisko obejmowało silnie nasłonecznione wzgórze pokryte podeschniętymi pniakami dębowymi będącymi pozostałością po niewielkim zrębie zupełnym (ryc. 2).

Z uwagi na charakter obserwacji trudno przesądzić czy było to zachowanie jednostkowe, wymu-

szone brakiem innego pokarmu, czy też spektrum pokarmowe kruszczycy złotawki jest szersze niż dotąd sądzono. Mam nadzieję, że zaprezentowana obserwacja skłoni kolejnych badaczy do przyjrzenia się bliżej temu zagadnieniu.

Ryc. 1. *Cetonia aurata aurata* (L.) żerująca na owocniku grzyba *Phallus impudicus* L.

Fig. 1. The foraging of *Cetonia aurata aurata* (L.) on the fruiting bodies of *Phallus impudicus* L.

PIŚMIENNICTWO

- BARAUD J. 1992. Coléoptères Scarabaeoidea d'Europe. Faune de France, France et régions limitrophes. **78**: 1-856.
- BEZDEK A. 2016. Subfamily Cetoniinae Leach, 1815 [W:] LÖBL I., LÖBL D. (red.): Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea. Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 3, Revised and Updated Edition. Brill, Leiden / Boston.
- BUNALSKI M., PRZEWOŹNY M., RUTA R., BOROWIAK-SOBKOWIAK B., SIENKIEWICZ P., TRZCIŃSKI P. 2015. Materiały do poznania rozmieszczenia chrząszczy (Coleoptera) Zachodniej Polski. Część 6. Kruszczyce (Scarabaeidae: Cetoniinae). *Wiadomości Entomologiczne*, **34** (2): 12-29.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1983. Chrząszcze Coleoptera. Scarabaeoidea, Dascilloidea, Byrrhoidea i Parnoidea. *Katalog Fauny Polski*, Warszawa, **XXIII**, **9**: 1-294.
- HORION A.D. 1958. Faunistik der mitteleuropäischen Käfer. Band VI: Lamellicornia (Scarabaeidea – Lucanidae). Kommissionsverlag Buchdruckerei Aug. Feyel, Überlingen-Bodensee. 343 ss.
- MEDVEDEV S.I. 1964. Plastintchatousye (Scarabaeidae) Podsem. Cetoniinae, Valginae. *Fauna SSSR, Zhestkokrylye*. Tom X, vyp. 5. Izdatelstvo „Nauka”, Moskva – Leningrad. 376 ss.
- STEBNICKA Z. 1978. Chrząszcze – Coleoptera, Żukowate – Scarabaeidae, Grupa podrodzin: Scarabaeidae pleurosticti. *Klucze do oznaczania owadów Polski*, Warszawa, **XIX**, **28b**: 1-63.

Wpłynęło: 2 lipca 2023
Zaakceptowano: 21 sierpnia 2023

Ryc. 2. Stanowisko *Cetonia aurata aurata* (L.) w sąsiedztwie obszaru NATURA 2000 „Dębowa Góra”.

Fig. 2. A locality of *Cetonia aurata aurata* (L.) in the vicinity of NATURA 2000 „Dębowa Góra”.